

WAARNEMINGEN UIT ZUIDELIJK FLEVOLAND

(traject brug muiderberg eiland eemmond)

Hieronder volgt het verslag van de waarnemingen over de periode mei/dec. 1972. Voor de opzet daarvan verwijs ik naar de vorige verslagen (De Korhaan, jan. en sept. 1972). Nog steeds is Zuidelijk Flevoland voor de vogelaar een boeiend gebied. Hij kan er de wisseling der seizoenen beleven. De zangers, zwaluwen, Zwarte Sterns, Visdiefjes zien komen en gaan. Genieten van de zang van Karkieten, Rietzangers en van de Snor, van de bloeiende keelzaadvelden en uitgestrekte rietvelden onder Hollandse luchten. Hij kan de biotopen zien veranderen door het opspuiten van het bouwterrein voor de eerste woonkern van de polderstad Almere en na een eerste steriele periode de vlugge Strandlopers en plevieren zien verschij-

nen. Hij kan er in het najaar de Baardmezen bij vele honderden in de rietpalmen zien scharrelen of op de Lisdodde, waarbij hun metalig getsjing niet van de lucht is. Hij kan altijd weer opveren bij de sensatie, die hij ervaart bij het horen van het hoge, nasale en wat schorse geluid van de ganzen, die in linie over zijn hoofd trekken en weten dat de winter in aantocht is. En hij kan aan zijn cheeklust en -list voldoen, wanneer hij in de trektijd rijkelijk gezegend wordt met speciale attracties als Putters en Kepen, Vlaamse Gaaien, Kramsvogels, Koperwieken, Goudhaantjes, enz..

1. Fuut: Altijd aanwezig; aantal neemt toe tegen de winter; max. 256 ex. in nov. (v.j. 930 ex. op 17 okt.).
2. Aalscholver: Meestal waargenomen; max. 166 op 16-9 (v.j. 80 ex. op 5 juni).
3. Blauwe Reiger: Altijd aanwezig; max. 31 ex. op 7 mei (v.j. 38 ex. op 5 juni).
4. Wilde Eend: Altijd aanwezig, zowel in polder als Gooimeer, in honderdtallen; max. 1940 ex. op 30 dec..
5. Wintertaling: Vrij regelmatig aanwezig in de polder; max. 103 ex. op 12 nov..
6. Krakeend: Enkele ex. in mei/juni, daarna weer in okt./nov. (ook v.j. gering; 12/9-5860 ex; 2/10-3580 ex.).
7. Slobeend: Geringe aantallen in mei/juni, daarna weer in okt./nov. in Gooimeer en polder.
8. Grote Zaagbek: Evenals v.j. geringe aantallen vanaf half nov. (Gooimeer).
9. Bergeend: Regelmatig in de polder aanwezig tot begin nov. in geringe aantallen; 18-11 53 ex..
10. Knobbelswaan: Aanwezig tot begin okt.; 115 ex. op 15-7 (Gooimeer).
11. Br. Liefkandief: Regelmatig aanwezig in enige ex.; 15 ex. op 16-8.
12. Bl. Liefkandief: Vanaf begin juli regelmatig enkele exemplaren.
13. Torenvalk: Meestal enkele ex. aanwezig; 9 ex. op 6-8.
14. Fazant: Altijd aanwezig, tot sept. tientallen, daarna honderden.
15. Waterhoen: Langs de dijk regelmatig enige ex. aanwezig; 12 ex. op 21-10.
16. Meerkoet: Bijna altijd aanwezig; evenals v.j. tot sept. in tientallen, daarna honderden.

17. Scholekster: Aanwezig tot begin augustus; tot 15 ex..
18. Kievit: In wisselende aantallen tot in dec.; max. 162 ex. op 2-9 (v.j. 88 ex. op 31-7).
19. Bontbekplevier: Van mei tot eind okt. regelmatig aanwezig dankzij het opgespoten terrein; 30 ex. op 19-8 (meer dan v.j.).
20. Kleine Plevier: 6 maal waargenomen, 1 of 2 ex..
21. Watersnip: Regelmatig van juli tot half nov.; 71 ex. op 14-10.
22. Grutto: Van mei tot eind okt.; max. 12 ex. op 15-5 (max. 1971: 52 ex., 1970: 31 ex.).
23. Oeverloper: Mei/juli-aug./okt.; max. 8 ex. op 7-5; steeds langs de dijk.
24. Tureluur: Tot in sept. regelmatig aanwezig; max. 52 ex. op 24-10 (v.j. 10-15 ex.).
25. Kemphaan: Tot half okt. wisselende aantallen; max. 70 ex. op 30-9 (v.j. 123 ex. op 13-7).
26. Kluut: Tot in nov. regelmatig gezien; max. 18 ex. op 24-6 (in 1971 tot half juli!).
27. Gr. Mantelmeeuw: Vrijwel altijd aanwezig op het Gooimeer; vanaf aug. ook in de polder; enkele tientallen.
28. Kl. Mantelmeeuw: Zowel in de polder als op het meer dikwijls enkele ex.
29. Zilvermeeuw: Meestal aanwezig in geringe aantallen in de polder en op het meer; max. 62 ex. op 2-12 (v.j. 21 ex. op 21-9)
30. Stormmeeuw: Op het meer altijd present tot enkele tientallen; vanaf eind aug. ook in de polder (max. 1971: 135 ex. op 31-7).
31. Kokmeeuw: Altijd aanwezig in sterk wisselende aantallen in de polder en op het meer; 2225 ex. op 15-7 (v.j. 3600 ex. op 19-9).
32. Zwarte Stern: Aanwezig tot half sept.; ontbrak in juni; max. 2360 ex. op 15-7 (1971: 10.000 ex. op 7-8).
33. Visdiefje: Aanwezig tot eind aug.; max. 75 ex. op 15-7 (v.j. 31 ex. op 9-5).
34. Koekoek: 1 ex.esignaleerd van mei tot half sept. (2 ex. op 2-7).
35. Gierzwaluw: Regelmatig aanwezig, hoofdzakelijk in de polder, tot eind aug.; max. 3000 ex. op 24-6 (1971: 2130 ex. op 3-7; 1970: 3000 ex. op 3-7).
36. Veldleeuwerik: Over de gehele periode vrij regelmatig gezien tot 167 ex. op 28-10.
37. Boerenzwaluw: Hoofdzakelijk in de polder aanwezig in geringe aantallen tot half sept.; max. 54 ex. op 19-8 (1971 en '70 max. 1100 ex. in sept.).
38. Graspieper: Verspreide waarnemingen; 100 ex. op 7 oktober.
39. Witte Kwikst.: Regelmatig gezien in geringe aantallen tot half okt. (v.j. tot dec.).
40. Gele Kwikst.: Regelmatig gezien in geringe aantallen tot half sept..
41. Merel: Behalve in aug. en sept. steeds wel enkele aanwezig.
42. Gr. Karekiet: Van mei tot half aug. in geringe aantallen; max. 9 ex. op 3-6).
43. Kl. Karekiet: Van mei tot eind aug. in geringe aantallen; max. 7 ex.

- op 17-6).
44. Rietzanger: Van mei tot begin aug. in geringe aantallen; max. 35 ex. op 3-6.
45. Koolmees: Vanaf eind sept. aanwezig tot max. 20 ex..
46. Pimpelmees: Vanaf eind sept. aanwezig tot max. 30 ex..
47. Baardmees: Steeds gezien; duidelijke hoogtepunt in sept/okt.; 446 ex. op 30-9; vermoedelijk duizenden op 7-10.
48. Rietgors: Bijna altijd waargenomen (evenals v.j.); max. 45 ex. op 3-6.
49. Kneu: Verspreide waarnemingen (10 x); max. 82 ex. op 30-9.
50. Spreeuw: Altijd present, vooral langs de dijk; variërend van tientallen tot honderden; ca. 11.000 ex. op 28-10 (trek).
51. Zwarte Kraai: Ontbreekt nooit; geringe aantallen; max. 10 ex. op 30-12 (polder en dijk).
52. Bonte Kraai: Present vanaf half okt. (zoals v.j.); max. 55 ex. op 2-12).

Incidentele waarnemingen (één of enkele malen).

1. Gecoorde Fuut: 1 ex. op 30-9, Gooimeer (v.j. 1 ex. op 10-10).
2. Dodaars: 5 ex. op 7-10; 2 ex. op 25-11 (Gooimeer).
3. Lepelaar: 1 ex. op 2-7.
4. Zomertaling: 2 ex. op 7-5; 1 ex. op 3-6 (v.j. aanwezig tot half juni).
5. Pijlstaart: 1 ex. op 12-11 in de polder.
6. Kuifeend: 4x 1 ex. waargenomen (v.j. bijna steeds aanwezig in enkele tientallen).
7. Tafeleend: Enkele verspreide waarnemingen; zeer gering; op 2-12 echter 1050 ex. (v.j. vanaf eind aug. aanwezig in honderdtallen).
8. Brilduiker: 3x 1 ex. waargenomen in nov./dec. (v.j. vanaf half nov. tientallen).
9. Nonnetje: 1 ex. op 25-11 (v.j. begin dec. 2x ca. 100 ex.).
10. Grauwe Gans: 3 waarnemingen sept./okt./nov.; 250 ex. op 11-11 (v.j. vanaf half sept.; 1640 ex. op 17-10).
11. Kolgans: 1 ex. op 28-10.
12. Kleine Zwaan: Slechts 1 waarneming: 30 ex. op 7-10 (v.j. vanaf eind sept.; max. 725 ex. op 7-11).
13. Buizerd: 1 ex. op 25-11.
14. Boomvalk: 1 ex. op 6-8.
15. Patrijs: 1 ex. op 15-7.
16. Waterral: 2 ex. op 19-8 en 1 ex. op 26-8.
17. Zilverplevier: 13 ex. op 7-10.
18. Goudplevier: 4 waarnemingen sept./nov.; max. 15 ex. op 7-10.
19. Wulp: 2 ex. op 24-6 en 1 ex. op 21-10.
20. Regenwulp: 1 ex. op 6-8.
21. Strandplevier: Enkele ex. mei/sept..
22. Rosse Grutto: 3 waarnemingen sept./okt.; enkele exemplaren.
23. Witgatje: Juli/sept. enkele exemplaren.
24. Bosruiter: 1 ex. op 7 mei.
25. Groenpootruiter: 1 ex. op 15-7.

26. Kleine Strandl.: 4x waargenomen; max. 35 ex. op 10-9.
27. Bonte Strandl.: Sept./nov. in de polder; max. 82 ex. op 28-10.
28. Krombekstrandl.: 2x waargenomen in sept.; 5 ex. op 5-9.
29. Dwergmeeuw: 3x waargenomen sept./nov.; 24 ex. op 16-9.
30. Holenduif: 2 ex. op 19-8 en 2 ex. op 7-10.
31. Houtduif: 4x waargenomen juli/sept. en dec.; 20 ex. op 30-12.
32. Tortelduif: 3x waargenomen juli/aug.; 23 ex. op 6-8.
33. Huiszwaluw: 2 ex. op 6-8 en 5 ex. op 7-10.
34. Oeverzwaluw: 27 ex. op 6-8.
35. Waterpieper: 12 ex. op 4-11.
36. Oeverpieper: 2 ex. op 6-8 en 7 ex. op 28-10.
37. Winterkoning: 3 waarnemingen in oktober; 6 ex. op 7-10.
38. Grote Lijster: 2 ex. op 7-10.
39. Kramsvogel: 5 ex. op 7-10, 1 ex. op 23-12 en 30 ex. op 30-12.
40. Zanglijster: 4 ex. op 7-10 en 1 ex. op 18-11.
41. Koperwiek: 41 ex. op 7-10, 1 ex. op 4-11 en 40 ex. op 23-12.
42. Roodborst: 4 waarnemingen in aug./nov.; 8 ex. op 7-10.
43. Snor: 6 ex. op 7-5, 14 ex. op 2-6, 3 ex. op 17-6 en 2 ex. op 7-10; duidelijk minder dan vorig jaar.
44. Bosrietzanger: 1 ex. op 10-6.
45. Grasmus: 1 ex. op 7-5.
46. Pitis: 1 ex. op 7-5.
47. Tjiftjaf: 5 ex. op 7-5.
48. Goudhaantje: 67 ex. op 7-10 (trek); 1 ex. op 21-10.
49. Zwarte Mees: 1 ex. op 30-9 en 6 ex. op 7-10.
50. Matkop: 1 ex. op 7-10.
51. Sneeuwgorst: 15 ex. op 25-11.
52. Groenling: 4 waarnemingen in sept./nov.; 15 ex. op 28-10.
53. Putter: 2 waarnemingen in okt.; 8 ex. op 7-10; 2 ex. op 16-12.
54. Sijs: 3 ex. op 7-10.
55. Frater: 3 waarnemingen in okt./nov.; 250 ex. op 25-11.
56. Vink: 3 waarnemingen in okt./nov.; 46 ex. op 7-10.
57. Keep: 11 ex. op 7-10.
58. Ringmus: 2 waarnemingen eind sept./begin okt.; 8 ex. op 7-10.
59. Roek: 2x 1 ex. in juli.
60. Vlaamse Gaai: 4 waarnemingen in sept./okt. (trek); 73 ex. op 7-10.

F. Kok.

ENKELE WAARNEMINGEN UIT ZUIDELIJK FLEVOLAND EN AANGRENZENDE WATER.

- 19 november 1972 30 Dwergmeeuwen vissend boven het Oostvaarderdiep bij het gemaal De Blocq van Kuffeler.
 30 Kluten in het noordoostelijk deel van Z. Flevoland.
 3200 Meerkoeten tussen Lelystadhaven en de brug bij Muiderberg.
- 25 november 1972 3 Krakeenden, Oostvaarderdiep.
 10 Barmsijsjes (ws. de Noordeuropose Barmsijs, gezien het zeer lichte grijs en de opvallende lichte vleugelstrepen) fouragerend in hoge kruiden en op de grond tussen de steenhopen van Pampushaven. Daar vlakbij 6

- Fratertertjes.
- 26 november 1972 15 Fraters op de westelijke havendam bij het gemaal De Bloecq van Kuffeler.
- 3 december 1972 22 Fraters, zedzoekeend tussen de onkruiden op de steenglooiing van zeshoekige betonblokken van de westelijke havendam bij het gemaal.
- 29 december 1972 Tussen Bolystadhaven en Muiderberg op het IJsselmeer enige soorten nauwkeuriger geteld. Resultaat: Kuifeend 3894; Tafelcend 4700; Grote Zaagbek 8; Nonnetje 192; Heerkoot 1382; Brilsuiker 24 (F.Kok en P.L.Ploeger).
- 28 januari 1973 1050 Nonnetjes die tussen 15.55 en 16.45 uur in vier vluchten laag over het water naar het O.N.O. vlogen in V-formatie en lange rechte rijen, evenwijdig aan de dijk van het Gostvaardersdiep, tussen Pampushaven en het gemaal.
- 90 Brandganzen vlogen om 16.30 uur in W.Z.W. richting boven het IJsselmeer, vlakbij het gemaal De Bloecq van Kuffeler.

Pampushaven, de haven en de havendammen bij het gemaal De Bloecq van Kuffeler kan ik sterk aan de leden van onze Vogelwerkgroep aanbevelen. Er is altijd wat te zien en meestal ook op korte afstand. Zo zagen wij er op 3 december '72: Nonnetjes, Grote Zaagbekken, Tafelcenden, Kuifeenden, Brilsuikers, Smienten (pieuw-pieuw overvliegend), Wilde Renden, Heerkooten, Futen, Blauwe Reigers, Kieviten (overvliegend), Kok-, Storm- en Mantelmeeuwen en tenslotte de Fratertertjes en boven de polder een Blauwe Kieken-dief. Geen sensationele dingen, maar wel leuk en zo fijn dichtbij.

P.L.Ploeger.

DE VOEDSELBIOLOGIE VAN DE AALSCHOLVER

In 1972 ontving de subgroep Zuidelijk Flevoland een zeer uitgebreid verslag van een onderzoek naar het voedsel en de fourageoortreinen van de Aalscholvers van het Maardermeer. Dit onderzoek betrof een doctoraal studie van de heer De Boer uit Groningen. De subgroep leverde voor dit onderzoek een aantal waarnemingen die hierin verwerkt konden worden, waarmee naar werd de waarde van onze tellingen duidelijk wordt. Het hierna volgende verslag is een samenvatting van het onder-

zoek. Wilt U naar aanleiding daarvan er meer over lezen, dan kunt U het gehele verslag in onze bibliotheek vinden.

J.H.

VI. SAMENVATTING.

Van maart t/m augustus 1970 werd voor het Rijksinstituut voor Natuurbeheer te Leersum een onderzoek uitgevoerd naar de voedselbiologie van de aalscholvers van de kolonie in het Maardermeer. Dit gebeurde naar aanleiding van de vrees dat